

The aim of the article is to determine the specific regulations concerning to the possibility of implementation the experience of municipal government in the United Kingdom with a national system of local government. To achieve this goal the author analyzes the organization of local government in the UK, formation of local authorities their powers and the relationship of the local authorities with central government.

Having analyzed the main positions of the UK municipal authorities' organization and functioning and compared them with the activity of the national local self-government bodies we can note that unfortunately a lot of experience in the formation and functioning of local self-government in the United Kingdom cannot be currently borrowed, because it may raise corruption and usurpation of the power. In this regard, Ukrainian legislator should work very productively to bring local authorities to international standards and to the level of highly developed foreign countries. We should start as in the UK, with the awareness that everything we do for the functioning of the whole state and local government we do for ourselves and our children. Changing human sense of justice we will overcome corruption and other negative phenomena arising in the activity of local authorities and the officials.

Key words: *municipal authorities, local government, local councils, the mayor, Ukraine, United Kingdom.*

УДК 004:378

М.В. Карчевський

**МОЖЛИВОСТІ ТА МЕЖІ ВИКОРИСТАННЯ
ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ**

Можливості багатьох педагогічних новацій часто переоцінювались, необґрунтовано розглядалися як розв'язання майже всіх проблем якості освіти. Актуальним завданням на сьогодні є максимально ефективне використання можливостей, що надають технології дистанційного навчання для якісного оновлення вищої освіти, та мінімізація ризиків розвитку імітаційної освіти. Виконання цього завдання, серед іншого, передбачає узагальнення успішного досвіду впровадження технологій дистанційного навчання. Метою роботи є описання досвіду використання означених технологій у Луганському державному університеті внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка.

Ключові слова: *технології дистанційної освіти, якість освіти, вища юридична освіта.*

Постановка проблеми. Дистанційне навчання стало брендом сучасної освіти. Переважна більшість вищих навчальних закладів активно використовує спеціалізовані мережеві ресурси. Усе це загалом позитивно. Сучасні інформаційні технології дозволяють розширити доступ до вищої освіти, залучити більше людей до раціонального суспільного дискурсу та, зрештою, певним чином оздоровити суспільну обстановку.

Водночас варто зазначити, що можливості багатьох педагогічних новацій часто переоцінювались, необґрунтовано розглядалися як розв'язання

майже всіх проблем якості освіти. Так, свого часу була мода на різноманітні форми комп'ютеризованого тестування, але практика його широкого впровадження наочно продемонструвала серйозні обмеження цієї технології. Тестування, звичайно, дозволяє перевірити рівень знань, «натаскати» студентів, але не в змозі замінити спілкування з викладачем під час іспитів, а навчання, орієнтоване на тестування, не забезпечить розвитку креативних здібностей студента тощо.

Досить цікавий приклад – впровадження у навчальний процес мультимедійних презентацій. Погодимося, що лекції з використанням презентацій більш яскраві, а це на перший погляд, має сприяти пізнавальній активності. Однак педагоги-практики фіксують іншу тенденцію: «Презентації послаблюють в учнів волю до пізнання та розумової діяльності на уроці» [5]. Знову ж таки, постає питання визначення меж застосування педагогічної технології. Презентації мають використовуватись, адже існує безліч питань, які неможливо або майже неможливо, представити аудиторії без презентацій. Водночас, їх надмірне використання може призвести до того, що учні або студенти постійно будуть очікувати спрощеного та яскравого донесення інформації та, врешті-решт, втрачатимуть здібності до усвідомлення складних та змістовних положень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Така властивість презентацій не залишилася непоміченою вченими та навіть військовими. У 2010 році Роберт Гейтс, на той час міністр оборони США, видав розпорядження, відповідно до якого американським офіцерам і генералам було заборонено приймати важливі рішення на основі PowerPoint презентацій [2]. Американський генерал Герберт МакМастер зазначав, що презентації небезпечні для військових, оскільки «створюють ілюзію розуміння та контролю» [1]; він заборонив презентації під час місії в Іраку та називав PowerPoint внутрішньою загрозою [3]. Радник Генштабу США Річард Рассел, який також викладає студентам Університету Центральної Флориди (University of Central Florida) дисципліни з питань державної безпеки, узагалі наполягає на забороні презентацій у військовій освіті. Серед прикладів негативного впливу презентацій Рассел наводить звіт комісії щодо розслідування катастрофи космічного корабля «Колумбія» (2003 рік). Комісія тоді зазначала, що представники NASA занадто покладалися на представлення технічної інформації у вигляді слайдів, замінивши ними багато звітів [1].

Очевидна шкода презентацій для наукових дискусій змусила дослідників із кафедри фізики Державного університету штату Флорида заборонити їх використання під час доповідей. Ось як описує результати Ендрю Еск'ю, один із учасників експерименту: «PowerPoint був як гамівна сорочка для дискусії. Коли ми позбулися слайдів, з'ясувалося, що пропав і бар'єр між доповідачем і його аудиторією. Спілкування стало більш

взаємним, тоді як раніше протягом 15-20 хвилин поспіль говорив тільки доповідач. Аудиторія почала більш активно брати участь в обговоренні, люди перестали витріщатися у свої ноутбуки, а задавали запитання. Саме цього ми й добивались» [3].

Вітчизняні дослідники, Н.В. Карчевська та В.П. Карчевський, які мають майже сорокарічний досвід викладацької діяльності, зазначають: «... мультимедіа відіграє неоднозначну роль у сприйнятті студентами інформації в цілому і лекційної інформації зокрема. Матеріал лекції погано запам'ятовується, не гарантується подальше зростання інтелектуального рівня студента» [7].

Формування цілей. Метою статті є описання досвіду використання технологій дистанційного навчання в Луганському державному університеті внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка.

Виклад основного матеріалу. Виходячи з вищенаведеного, ефективність використання будь-якої педагогічної новачки перебуває у прямій залежності від визначення меж її застосування. Надмірне використання технологій дистанційного навчання також може мати негативні наслідки. Ці технології – надпотужний засіб інтенсифікації освіти, а отже й негативні наслідки можуть бути значними. В умовах недостатньо розвинутого механізму саморегуляції ринку праці надмірне захоплення дистанційністю гарантовано приведе до відтоку студентів із вишів, які надають якісну освіту та у складному питанні вибору між кількістю студентів і якістю освітніх послуг обирають останню. Будуть мати місце витіснення змістовної освітньої діяльності імітацією, різке погіршення якості освіти, невідновні втрати педагогічного корпусу.

Поки до уваги навіть не беремо питання глобалізації ринку освітніх послуг. Уже сьогодні багато талановитої молоді, не в останню чергу завдячуючи можливостям батьків, не обирають українські виші для отримання професії. Уявімо інтервенцію закордонних вишів до національного освітнього простору шляхом застосування технологій дистанційного навчання. Чи багато українських вишів залишаться? Чи буде можливість зберегти науково-педагогічний склад? Чи взагалі залишаться перспективи національної вищої освіти?

Таким чином, актуальним завданням на сьогодні є максимально ефективно використання можливостей, що надають технології дистанційного навчання для якісного оновлення вищої освіти, та мінімізація ризиків розвитку імітаційної освіти.

Виконання цього завдання, зокрема, передбачає узагальнення успішного досвіду впровадження технологій дистанційного навчання. Метою роботи є описання досвіду використання означених технологій у Луганському державному університеті внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка.

Основними напрямками використання дистанційних технологій в університеті є: 1) інтенсифікація навчання студентів очної та заочної форм; 2) розробка та впровадження дистанційних курсів підвищення кваліфікації працівників органів внутрішніх справ.

Головною тенденцією сучасної вищої освіти є зменшення часу, який студенти та викладачі проводять в аудиторіях, збільшення складової навчальних планів, що відводиться на самостійну роботу студентів. Отже, ефективне використання часу, відведеного на аудиторну роботу, та організація змістовної самостійної роботи – сміливо можна відносити до пріоритетних завдань, що стоять перед педагогічними колективами вишів. Технології дистанційного навчання являють собою достатньо ефективний засіб розв'язання названих завдань. Використана в університеті принципова схема доволі проста та, як показує практика, ефективна. Студенти виконують дистанційні завдання, а викладач під час аудиторного заняття більше уваги приділяє виявленим помилкам та недолікам.

Окремим аспектом є формулювання завдань таким чином, щоб виключити можливість плагіату. У межах юридичної освіти це можливо забезпечити шляхом широкого використання Єдиного державного реєстру судових рішень. Ось як, наприклад, виглядає завдання з теми «Закон про кримінальну відповідальність». Студентам пропонується: 1) використовуючи означений ресурс, знайти обвинувальний вирок суду в будь-якій кримінальній справі, проаналізувати цей вирок та встановити вид диспозиції та санкції статті Особливої частини, за якою кваліфіковані дії винної особи; 2) обґрунтувати використання закону про кримінальну відповідальність, за яким кваліфіковано дії винної особи, з позиції чинності в часі (за наявності – обґрунтування зворотної дії); визначити дати набрання чинності законом, за яким кваліфіковано дії винної особи; 4) обґрунтувати використання закону про кримінальну відповідальність, за яким кваліфіковано дії винної особи, з позиції чинності в просторі. Сформульовані таким чином завдання забезпечують індивідуальну роботу, посилюють практичну спрямованість навчання.

Використання дистанційних технологій дозволяє також достатньо ефективно організувати роботу студентів із підготовки до обговорення дискусійних питань під час семінарських занять. Так, у межах дистанційного курсу «Злочини у сфері використання комп'ютерної техніки» студентам пропонується сформулювати розв'язання окремих казуальних задач із кримінально-правової кваліфікації. При цьому, робота з такими завданнями організована таким чином: студент формулює свою відповідь та після надсилання її викладачеві отримує можливість ознайомитися з відповідями інших студентів, коментувати їх. Організована в такий спосіб робота дозволяє значно ефективніше використовувати час у про-

цесі аудиторного обговорення запропонованих відповідей, а також робить дискусію жвавішою та змістовнішою.

Самостійним напрямом роботи щодо впровадження технологій дистанційного навчання у ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка є пошук нових форм підвищення кваліфікації працівників ОВС. Авторським колективом університету розроблено та повністю підготовлено для впровадження дистанційні курси підвищення кваліфікації професіоналів (фахівців) чергових частин штабу, відділів (секторів) дільничних інспекторів міліції та слідчих відділів (відділень).

Усі курси складено з урахуванням вимог відповідних нормативно-правових актів МОН України та МВС України[4]. Апробація курсів проводилася серед професіоналів (фахівців) відділів, секторів карного розшуку ГУМВС України в Луганській області (група в кількості 20 осіб; заняття проводились із 10 березня 2014 року). Специфікою розроблених курсів є невибагливість технічного та програмного забезпечення. Роботу серверу дистанційного навчання ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка організовано на базі безкоштовного програмного забезпечення Moodle 2.6+. Для роботи з курсами з боку слухачів достатньо комп'ютера, планшетного ПК або іншого мобільного пристрою та доступу до Інтернет.

Впровадження означених розробок у систему післядипломної освіти МВС здатно забезпечити: 1) можливість дистанційного освоєння матеріалу; 2) постійний зв'язок науково-педагогічного складу вишів і практичних працівників із використанням сучасних інформаційних технологій; 3) здійснення консультавання, складання проміжних і підсумкових контролів без виїзду до місця дислокації навчального закладу. Це, зрештою, дозволить набагато ефективніше використовувати час практичних працівників, а також зекономити кошти МВС, які в разі «класичного» підходу до післядипломної освіти виділятимуться на відрядження працівників.

Наприкінці маємо зазначити, що впровадження дистанційних технологій у вищій юридичній освіті здатно забезпечити виконання й більш серйозних завдань. Як приклад розглянемо можливості, які надають технології дистанційного навчання для розв'язання однієї з найбільш складних проблем національної кримінальної юстиції – проблеми підвищення якості та забезпечення єдності судової практики.

Кризові явища у сфері кримінальної юстиції на сьогодні знаходять свій вияв у збільшенні ризиків формування судової практики, яка призводить до соціальних витрат, що не відповідають соціальним потребам у кримінально-правовому регулюванні[8]. Забезпечення єдності та якості судової практики передбачає комплекс різноманітних заходів: діяльність вищих судових органів держави, проведення наукових досліджень, організація професійної освіти суддів тощо. Водночас, очевидно є потреба підвищити ефективність цих засобів. Досить цікавим рішенням названої

проблеми може бути залучення студентів юридичних вишів до системи моніторингу судової практики.

Технологічний бік наведеної пропозиції полягає саме у впровадженні елементів дистанційного навчання та формуванні на їх основі загальнонаціонального фахового дискурсу, предметом якого є судова практика. Науково-педагогічний склад юридичних вишів у процесі оновлення методичного забезпечення кримінально-правових дисциплін розробляє завдання, орієнтовані на використання Єдиного державного реєстру судових рішень (приклад такого завдання наводився вище). Встановлені під час виконання запропонованих завдань спірні аспекти конкретних судових рішень стають предметом аналізу на аудиторних заняттях та пропонуються для обговорення студентам і викладачам інших вишів за допомогою спеціалізованого сайту або більш простих рішень (наприклад, форумів або груп у соціальних мережах). За результатами обговорень готуються відповідні звернення до вищих судових органів держави, законодавчі пропозиції. Самостійним напрямом роботи студентів юридичних вишів може стати й багатовимірна систематизація та каталогізація судових рішень для використання в науковій діяльності, отримання узагальнень судової практики принципово нової якості. Очікуваним результатом широкого залучення студентської громадськості до аналізу судової практики має стати формування природного обмежувача суб'єктивності судових рішень, оздоровлення судової практики.

Позитивним аспектом запропонованої форми роботи є й істотне підвищення пізнавальної активності та якості знань студентів юридичних вишів¹. Такий висновок підтверджується результатами педагогічного експерименту, проведеного на кафедрі кримінального права Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка протягом 2012-2013 та 2013-2014 навчальних років.

Однак слід обов'язково зазначити, що основною небезпекою реалізації наведених пропозицій є надмірне використання адміністративних методів. Як будь-який інститут громадянського суспільства запропонований механізм моніторингу судової практики не буде дієвим без розвитку ініціативності студентів. Національна практика функціонування організацій громадянського суспільства наочно свідчить про те, що їх адміністрування завжди приводить до створення квазіструктур, які не виконують своїх стабілізаційних функцій, а навпаки створюють небезпеки нарощування потенціалів кризових явищ [9]. Уже очевидно, що ефективність силових форм діяльності громадянського суспільства вичерпана, їх використання є безперспективним, найбільш активній частині населення –

¹ Цікаво, що за однією з версій істориків англійського кримінального права накопичення судових прецедентів починалося саме з концептів студентів-юристів [6, с. 9].

студентству – необхідно пропонувати фахові форми взаємодії з владою. Саме завдяки ним можна забезпечити настільки необхідну сьогодні раціоналізацію суспільно-політичного дискурсу в цілому та якісне оновлення судової практики зокрема.

Висновки. Таким чином, як показує досвід ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, використання технологій дистанційного навчання в юридичній освіті є затребуваним та необхідним; воно забезпечує підходи до розв'язання проблеми скорочення аудиторного навантаження та організації ефективної самостійної роботи. Крім цього, формування на основі дистанційних технологій широкого фахового дискурсу здатне забезпечити нові шляхи для розв'язання проблем юридичної практики. Водночас, межі використання дистанційних технологій слід визначати з урахуванням ризиків розвитку імітаційних видів освіти.

Використані джерела:

1. Russell R. L. Want to reform military education? An easy 1st step would be banning PowerPoint [Electronic resource] / Richard L. Russell // Foreign Policy - 4.03.2014/ - Mode of access : <http://foreignpolicy.com/2014/03/04/want-to-reform-military-education-an-easy-1st-step-would-be-banning-powerpoint/>.
2. Верижников А. Вперед, в палеолит! [Электронный ресурс] / Алексей Верижников // E-xecutive.ru - 27.08.2010. - Режим доступа : <http://www.e-xecutive.ru/knowledge/announcement/1365607/>.
3. Лашков А. Почему ученые, политики и бизнесмены отказываются от слайдов в презентациях [Электронный ресурс] / Александр Лашков // Siliconrus.com/ - 14.05.2014. - Режим доступа : <http://siliconrus.com/2014/05/powerpoint-problem/>.
4. Наказ МОН України від 25 квітня 2013 року № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання»; Наказ МВС України від 13 квітня 2012 року № 318 «Про затвердження Положення з організації професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України»; Наказ МВС України від 05 березня 2013 року № 219 «Про затвердження Положення про організацію післядипломної освіти працівників органів внутрішніх справ».
5. Пашкова Е. Запись в блоге «Презентация на уроке» [Электронный ресурс] / Екатерина Пашкова // Сообщество взаимопомощи учителей Pedsovet.su. - 11.12.2007. - Режим доступа : <http://pedsovet.su/forum/78-79-1>.
6. Уголовное право зарубежных государств. Общая часть / Под ред. и с предисл. И. Д. Козочкина. - М. : Институт международного права и экономики имени А.С. Грибоедова, 2001. - 576 с.
7. Карчевский В. П. Особенности лекции с использованием мультимедиа / В. П. Карчевский, Н. В. Карчевская // Интеграція освіти, науки та виробництва. Збірник наукових статей та матеріали міжнародної науково-практичної конференції 28-29 квітня 2009. - Луганськ-Стаханов. - С. 89-97.

8. Карчевський М. В. Ресурси системи вищої юридичної освіти в забезпеченні єдності судової практики у кримінальних справах / М. В. Карчевський // Забезпечення єдності судової практики у кримінальних справах в контексті подій 2013-2014 р.р. в Україні : матеріали міжнародного симпозіуму (24-25 жовтня 2014 р.). – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. – С. 78–81.

9. Карчевська О. В. Інституціоналізація громадянського суспільства як чинник формування демократичної політичної стабільності в сучасній Україні : автореф. дис... канд. політ. наук : 23.00.02 / Карчевська Олена Василівна ; Східноукраїнський національний ун-т ім. Володимира Даля. – Луганськ, 2009. – 19 с.

Карчевский Н.В. Возможности и границы применения технологий дистанционного обучения в системе высшего юридического образования

Возможности многих педагогических новаций часто переоценивались, необоснованно рассматривались как решение практически всех проблем качества образования. Актуальной задачей сегодня является максимально эффективное использование возможностей, которые предоставляют технологии дистанционного обучения для качественного обновления высшего образования, а также минимизация рисков развития имитационного образования. Выполнение этой задачи, среди прочего, предусматривает обобщение успешного опыта внедрения технологий дистанционного обучения. Целью работы является описание опыта использования указанных технологий в Луганском государственном университете внутренних дел имени Э.А. Дидоренко.

Ключевые слова: *технологии дистанционного образования, качество образования, высшее юридическое образование.*

Karchevskiy M.V. Possibilities and limits of use of distance learning technologies in higher legal education

Potential of the majority of educational innovations was often overestimated, unreasonably accounted as solution of almost all problems with education quality. Actual task nowadays is maximally effective usage of potential given by the distance education technologies for the purposes of qualitative updating of higher education, as well as minimization of imitation education development risks. This task performance, among others, involves generalization of successful experience in distance education technologies implementation. Objective of this work is description of the above technologies' usage in Lugansk State University of Internal Affairs named after E.O. Didorenko.

Principal directions of distance technologies' usage in the University are: 1) intensification of education of full-time and part-time students of the University; 2) development and implementation of distance refresher courses for law enforcement agencies officials.

Within the first direction these technologies are used for the purposes of effectiveness of time usage allotted for class hours and organization of substantial self-development. It promotes solution of the most difficult problem of the modern

higher education: preservation of educational quality provided for reduction of teaching load and increase of self-development.

Implementation of the above developments in postgraduate education system of the Ministry of Internal Affairs (the second direction) is able to provide with: 1) possibility of distance mastering of the material; 2) constant connection of the scientific and teaching staff of the higher education establishments and practical employees by means of modern information technologies; 3) consulting, intermediary and final controls passing without visiting the educational establishment. It will promote much effective time usage for practical employees as well as costs cutout for the Ministry, whereas in case of «classic» approach to the postgraduate education funds are allocated for officials' travels.

Distance education in this work is considered as organization of the nationwide professional discourse. In particular, analyzed is potential of distance education technologies for the purposes of solution of the most complicated problem of the national criminal justice – problem of quality increase and provision of judicial practice integration.

Key words: *distance learning technologies, the quality of education, higher legal education.*

УДК 342.95:349.6

**В.М. Комарницький,
Р.Ф. Сабіров**

**МЕХАНІЗМ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ:
ПОНЯТТЯ ТА СКЛАДОВІ**

У статті визначено поняття механізму адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки; досліджено основні складові механізму адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки; проаналізовано компетенцію органів державної влади та місцевого самоврядування, що забезпечують екологічну безпеку.

Ключові слова: *механізм, адміністративно-правове забезпечення, екологічна безпека, навколишнє середовище, екологічні права, адміністративно-правові норми, адміністративно-правові відносини.*

Постановка проблеми. Серед багатьох актуальних теоретичних проблем, що мають суттєве науково-практичне значення, важливе місце належить екологічній функції держави. Відносно новим явищем у регламентації екологічної функції держави стало закріплення в Конституції України [8] положень, у яких зазначається, що забезпечення екологічної безпеки та підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави.

Однією з основних екологічних функцій держави є реалізація комплексу адміністративно-правових заходів щодо забезпечення екологічної безпеки.